זון אויפגאנג — 7.26.
זון אונטערגאנג — 5.58.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

אידישע וואכרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 21, No. 39. Winnipeg, Tuesday Feb. 24, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

דינסטאג, ז׳ אדר, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAR 3 1931
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

כותל-מערבי באריכט ווערט פארעפענטלאכט דאנערשטאג

אלע איכערראשט פון קוזאס באפעל צו האלטן ארדענונג

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בוקארעסט, פעב. 23 (איטא). — ערב דעם יערלאכן קאנגרעס פון דער נאציאנאלער ליגע פון קריסטלאכער פארטיידיקונג, האט פראפעסאר אלעקסאנדער קוזא ארויסגעלאדט אז אפיל צו זיינע נאכפאלגער, אז זיי זאלן אנהאלטן ארדענונג און דיסציפלין און זיי זאלן פארמיידן וועלכע עס איז אומרוהיג.

די דאזיקע אומדערוואר־טעטע שטעלונג מצד קוזאן איז געקומען ווי א גרויסע איבערראשונג נים בלויז פאר די אידישע קרייזן דא, נאר פאר דער נאנצער רומעניש שער פרעסע.

בלויז 650 אימיגראנטן פון פוילן וועלן אריינגעלאזן ווערן קיין אמעריקע

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ווארשע, פעב. 23 (איטא). — בלויז 650 וויזעס פאר נאנץ פוילן וועלן הייניטיקס יאר ארויסגעגעבן ווערן פון דעם אמעריקאנער קאנסול לויט אינסטרוקציעס פון וואשינגטאן, איז דא היינט אנאנסירט געווארן.

דר. דע ראזיער, סאסקאטון, טויט

סאסקאטון, סאסק., פעב. 23. — דר. דזש. דע ראזיער, באקאנטער כירורג און תושב פון דער שטאט, איז דא געשטארבן פון א הארץ־אטאק.

שפאלטונג צווישן שטאט־קאמיטעט און ועד־העיר זעט אויס צו זיין אן ענדגילטיקע

שטאט קאמיטעט אנאנסירט ביי פארזאמלונג לעצטן אונטג אז פארהאנדלונגען מיט ועד־העיר זיינען אונטערגעבראכן און אז אונטערהאנדלונגען ווערן אנגעפירט מכח א נייעם רב

א גרויסער עולם איז נעכטן אוונט געקומען אין תלמוד תורה זאל צו דער פארזאמלונג פארופן פון וויניפעגער שטאט־קאמיטעט, אויסצוהערן א באריכט וועגן די שלום פארהandלונגען.

דער קאמיטעט פון זעקס פון שטאט־קאמיטעט וועלכער האט פארהandלט שלום באדינונגען מיט זעקס פארטרעטער פון ועד העיר, האט באריכטעט, אז דער לעצטער פארזוך צו ערגרייכן א שלום איז דורכגעפאלן. לויט א דערקלערונג פונ׳ם שטאט קאמיטעט האבן די פארטרעטער פון ועד העיר פארלאנגט, אז דער איצטיקער שטאט קאמיטעט זאל אויפגעלייזט ווערן און א נייער קאמיטעט פון 9 זאל דערוויילט ווערן. און מיט די דאזיקע 9 וועט דער ועד העיר פארהandלען וועגן שלום. דער שטאט קאמיטעט האט דעם דאזיקן פארשלאג צוריקגעוואר־ט און איצט זיינען די שלום פארהandלונגען איינגעגאנגען אויבערעריגן געווארן.

דריי פארשטייער פון ועד העיר, מר. ראזין, מר. ניומסאן און מר. ראזענשטיין, האבן געוואלט דערציילן פאר׳ן עולם וועגן די שלום פארהandלונגען. מר. טריילער האט זיי דאס ענדלאך דערלויבט, און זיי זיינען ארויף אויף דער פלאטפארמע צו ריידן, אבער דער עולם האט פראטעסטירט און מען האט זיי נים געלאזט ריידן.

דער שטאט קאמיטעט האט נעכטן דערקלערט, אז ער האט אפגעשאפן דעם סעמב שייער אויף פלייש. דער נייער שוחט און פארגעשטעלט געווארן פאר׳ן עולם, און ער איז איינשטימיג אנגענומען געווארן אלס שוחט פון דער נאנצער פארזאמלונג.

עס איז אויך אנגענומען געווארן א באשלוס צו פארהandלען מיט א רב. מר. טריילער האט דערקלערט, אז דער שטאט־קאמיטעט וועט זיך באמיען צו ברייננען א רב וואס זאל זיין "צו נאט און צו לייט". ביי דער צווייטער פארזאמלונג וועט דער קאמיטעט דערקלערן פאר׳ן עולם מיט וועלכע רבנים עס נייען א זפארהandלונגען און נאכדעם ווי די פארזאמלונג וועט עס גוטהייסן, וועלן זיי ברייננען דעם רב. פאר דעם צוועק, האט מר. טריילער דערקלערט, האט שוין דער שטאט קאמיטעט א בעווי־סע סומע געלט. אויך ביי דער נעכטיקער פארזאמלונג איז געשאפן געווארן א סומע געלט.

עראפלאן פליט שנעל צו דעטן קראנקן קינד

פירסאן, מאנ., פעב. 23. — פילאט סטאל, פון די וועסטערן עירוועיס, האט נעמאכט די רייזע אחער פון וויניפעג, א מהלך פון 190 מייל, אין ארום א שעה מיט 40 מינוט, אין ענטפער אויף א דרינגענדיקן רוף פון דר. סארא פערל, צו ברייננען א איילענישע א סיירום פאר דייזי פאוטנען, 16 יאריקע מיידל, וועלכע ליידט אויף "מענינגיטיס" אין רוקן. מען האפט, אז דער סערום וועט רעטן איר לעבן.

היינע באפעלקערונג זאמלט איצט א פאנד צו העלפן דער אומגליקלאכער פא־מיליע פונ׳ם קראנקן מיידל.

דר. סארא פערל, א גראדואירטע פון מאניטאבער אוניווערסיטעט, וועלכע האט ארויסגעשיקט דעם דרינגענדיקן רוף, איז די טאכטער פון מר. און מרס. ס. פערל, 264 באראוס עווע., וויניפעג.

יונגע באנדיטלאך פאר׳משפ׳ט צו שמיץ מיט א "וועסלע"

מאניסטראט ר. ב. גרייהאם האט נעכטן אין שטאטיקן פאליציי גיריכט פאר׳משפט צוויי יונגע בחורים׳לאך צו 48 שטונדן טורמע און צו פינף שמיץ יערן מיט א "וועסלע אויפ׳ן ריכטיקן ארט

די דאזיקע צוויי איינגלאך האבן זיך מודה געווען אין גריכט, אז זיי זיינען באנאנגען רויבערייען דא אין שטאט. זיי האבן ביידע באראויבט דראג סטארס, איי־נער האט אוועקגעגרויבט ארום $29 און דער צווייטער — ארום $62.

די דאזיקע שטראף איז א נייער פראוואן מצד דעם גריכט אין א פארזוך צו דער־שטיקן די איצטיקע עפידעמיע פון רויבערייען.

נאך צוויי יונגע רויבער פון דער זעלבער באנדע, וועלן דארפן דערשיינען פאר׳ן ריכטער, אויף עגלאכע קלאגעס.

מאניסטראט ר. ב. גרייהאם האט פאר די צוויי פאר׳משפ׳טע באנדיטלאך גע־האלטן א ליינגערע לעקציע און ער האט זיי באצייכנט ווי "נארישע פראים".

"איך גלויב", — האט דער מאניסט־ראט געזאגט, — "אז טורמע אלס א מיטל קעגן פארברעכן, איז ביז צו א געוויסער מאס א דורכפאל, אבער פונקט אזוי גלויב איך, אז קערפערלאכע שטראף איז די איינציקע ריכטיקע אפשרעקונג.

"ווען א קינד באנייט א׳פארברעכן אין דער היים, צווייפלט ניט זיין פאטער און ער באנוצט זיך מיט א ריטען, און נאכדעם ווי ער שמייסט אפ גוט איינ־מאל, איז עס געוויינלאך גענוג אפצו־שרעקן דאס קינד עס זאל מורא האבן צו באגיין א צווייטן מאל א פארברעכן.

"איך גיי אייך צוויי בחורים, נוצן אלס מאטעריאל פאר אן עקספיריטענט, איך גיי דירעקטירן, אז איר זאלט באנ־האנדלט ווערן ווי אומגעהארכואמע קינד דער דארפן באהאנדלט ווערן. ווייל דאס איז וואס איר זייט, קינדער וועלכע פאר־לעצן דאס געזעץ.

ווען איינער פון די דאזיקע צוויי איינ־גלאך האט זיך לעצטע וואך מודה געווען אין פאליציי גריכט אויף זיין פאר־ברעכן האט זיין ארוואקאט בקעבען אז דאס־גריכט זאל אים באשטראפן מיט א קלענערן טורמע טערמין און מיט פיזי־שער שטראף. די דאזיקע בקשה, די ער־שטע פון דעם סארט אין דעם שטאטיקן פאליציי גריכט, איז געמאכט געווארן אויף דער בקשה פון דעם בחור׳ל אז פון זיינע עלטערן, — האט דער ארוואקאט דערקלערט.

נייער ערנסטער אויפ־שטאנד פארשפרייט זיך איבער פערו

לימא, פערו, פעב. 24. — א שטרייג־נע צענזור איז איינגעפירט געווארן אין לאנד, און ס׳איז ביי איצטיקן מאמענט ניטא קיין מעגלאכקייט צו באשטימען נוי אויב ס׳איז ריכטיק דער קלאנג, אז נאנצע דרום פערו זעפינט זיך אין די הענט פון די רעבעלן.

אז די לאנג איז אבער ערנסט, איז צו זעען פון דעם, וואס די רעגירונג פון פרעזידענט סאנטשעז סערא האט ארויס־געלאזן א דעקרעט, וואס רופט אין דער ארמיי 1,500 וואלונטיירן רעזערוויסטן פאר א פעריאד פון זעכציק טעג.

א רעגירונגס קאמוניקאט נים צו, אז די רעבעלן האבן פארכאפט ארעקוויפא, נאכדעם ווי זיי האבן צעשלאגן די רע־גירונגס טרופן. די רעבעלן, ווערט באר־ריכטעט, זיינען דערמוטיקט געווארן פון פאלשע קלאנגען, לויט וועלכע די רעגי־רונג פון פרעזידענט סערא זאל האבן געפאלן.

טוריך פאר מאניטאבער שאך טשעמפיאנשיפ פאנגט זיך אן

דינסטאג, דעם 24טן פון פעברואר, וועט אונטער דער איופזיכט פון דער וויניפע־גער שאך־ליגע זיך אנפאנגען דער טוריר פאר דער מאניטאבער שאך טשעמפיאנ־שיפ. די פארטיעס וועלן געשפילט ווערן אין אידישן שאך־קלוב צוויי מאל א וואך, דינסטאג און דאנערשטאג. שאך־שפילער וואס ווילן אנטיילנעמען מוזן זיין אין צייט דאס וועט אזוי מיינען, אז קיין איד וועט ניט קאנען ווערן קיין ארוואקאט.

מיניסטער זילינסקאס האט פארזיכערט די "איטא", אז די אינפארמאציע אין ניט ריכטיק. "דער געזעץ אין בלויז געציילט צו פארבעסערן די קוואליטעט פון אונזערע ארוואקאטן", — האט ער געזאגט, — "מיר וועלן יא אננעמען אידן ווי בעריכט אנגע־שטעלטע. מיר האבן גענוג בעריכט שטע־לעם פאר אלעמען. אין די אידישע ווערט־פרידענע סטודענטן האבן ניט וואס צו זארגן זיך".

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, פעברואר 24

מ. א. נרעי וועגן שטאט פארוואלטונג, אויך בילדער פון קאנדאער לאנדשאפטן, ביי פראפעסאר מענער און פרויען 8.30 אוונט, אין פרעזאל.

אלגעם. פארזאם. פון מוטער פאראיין פון ת״ח, 8.30 אוונ., אין ת״ח.

ברידזש״ ביי יונגע פרויען סיסטערהוד, 8.30 נ.מ., אין י. ס. ה. א. זאל

פארזאם. פון פוע״צ פרויען 8.30 אוונ. אין פאלקס שול. לעקציע פון דר. שאפירא: באריכט פון חנה טשיזיק.

מיטוואך, פעברואר 25

"סילווער טיי״ פאר ווייסקיך צוועק ביי מרס 5. מארקל, 112 ראבינסאן, 2—12.

ספעצ. פארזאם פון שאקאריווער פרויען פאראיין, 7.30 נ.מ. אין עטרת ישראל שול

לעצטע טיי פאר קאנד. פון מ. סיים, ביי מרס. שמעלניצקי, 82 אייקינס, 2—12.

דר. פערלמאן: "נערא־נקען ביי מאדערנע מענשען", ביי מוטער פאראיין פון פרישול 8.30 נ.מ., אין שול

ספעצ. פארזאם. פון וופ. טשאפטער הדסה, 8 נ.מ., אין ציון זאל.

אלגעם. פארזאם. פון ביידע בר. פוע״צ. דעבאטע וועגן פאראייניקונג מיט צעירי־ציון. 9 אוו., אין פאלקס שול.

פרייטאג, פעברואר 27

ארב. פארזאם. אוון ראפל ביי הנוער העובד, 8.30 נ.מ., אין איינגענעם לאקאל.

לעקציע פון ש. מילער איבער איר. הור־מאר און סאטירע, 8 אוו., אין פאלקס שול.

שבת, פעברואר 28

טאנץ אין גרויסן ת״ח זאל לטובת די סטרייקערס.

זונטאג, מארט 1

יערלאכער "טעג־טאג" פאר אידישער פאלקס ביבליאטעק.

ש. לעוויטאס אין פר. טעמפל, 8.30 אוו. טעמע: "13 יאר באלשעוויזם".

פורים קארניוואל פון מ. ק. קליניק אין ת״ח זאל.

דר שאפירא: "א נעשיכטלאכע תקופה", 3.30 נ.מ., אין הנוער העובד לאקאל.

מ. בלאשטיין ביי בני־אברהם פרי לאאז: "דער איצטיקער מאמענט אינ׳ם ציוניזם", 2.30 ביינטאג, אין נייער תלמוד תורה.

מאנטאג, מארט 2

לייען־קרייז פון מוטער פאראיין פון פרש שול ביי מרס. נ. בארדאיצקי, 507 אלפ־רד עווע., 2.30 נ.מ.

דינסטאג, מארט 3

פורים־קארניוואל פון הנוער העובד אין נייעס לאקאל. רייכע ליט.־מוזיקאלישע פראגראם און טאנץ, 8.30 אוונט.

מיטוואך, מארט 4

טיי לטובת א״י מארק ביי מרס. א. דיי־נער, 453 אלפרעד עווע., 2.30 ביז שפעט

שבת, מארט 7

גרינד. באנקעט און טאנץ ביי איד. ארב. קולם. צענטער, 8.30 אוו. אין פר. טעמפל

זונטאג, מארט 8

"קולטורעלער פאלקס קאנצערט" פון פעקער און ראפעל, 8.30 אוו. אין קווינס טעאטער, אויפז. א. נ. פ. בראנטש 20

איין יאריך טאג אין פר. טעמפל, 3 ביז שפעט. מוזיק, טאנץ, וועטשערע, אויפז.: מוטער פאראיין פון א. ר. פר. טעמפל שול

דינסטאג, מארט 10

יערלאכע טיי פון מוטער פאראיין פון פרישול ביי מרס. נאטאנסאן, 335 סב. דזשאנסאן עווע., 2.30 ביז שפעט.

סטרייק פון דרעסמא־כער אין טאראנטא ארויסגערופן

טאראנטא, אנט., פעב. 24.— אין משך פון 48 שעה וועט די דערסמייקינג אינ־דוסטריע אין טאראנטא פארקריפלט ווערן דורך דעם סטרייק פון 1,800 ביז 2,000 דרעסמאכער. מיט א גרויסער שערהייט פון 863 צו 126 האבן די מיטגלידער פון דער דרעסמאכערס יוניאן לעצטן אונטן גע־שטימט פאר א סטרייק, ווי דער איינצי־קער מיטל צו פארבעסערן די שווערע לאג־נע פון די ארבעטער אין דער דאזיקער אינ־דוסטריע.

ארב. רינג פ. ט. שול קאנצערט

מען בעט אונז צו מעלדן, אז צוליב נים פאראויסגעזעענע סבות וועט דער געפלאנ־טער קאנצערט פון פ׳ם מוטער פאראיין ביי דער ארב. רינג פר. טעמפל שול אויבער־געטראגן ווערן אויפ׳ן 21טן מארט אין פעלקס טעאטער. פריינטלאכע ארגאניזא־ציעס זיינען געבעטן צו האלטן פריי דעם ראאטום.

וואכרנט קעגן קאמפיין צו שיקן מצה מעל קיין סאוועט רוסלאנד

אין ניו־יארקער "מארגן זשורנאל" איז פארעפנטלאכט געווארן די פאלגנדיקע דעפעשע פון איר קארעספאנדענט אין לאנדאן, וואס וואכרנט קעגן א קאמפיין צו שיקן מצה־מעל צו דיר אין קאמפיין אין רוסלאנד: די דעפעשע לויטעט:

לאנדאן. — דער "היינט״ פון וואר־שע האט פארעפנטלאכט אן אפיל פון דעם "מארגן זשורנאל״ מיטארבעטער בו־ציון כץ קעגן דעם קאמפיין צו שיקן מצה־מעל פאר די אידן אין סאוועט רוסלאנד, וואס דער ליבאוויטשער רבי האט איצט אנגעפאנגען.

הער כץ דערקלערט אין זיין אפיל, אז יעדער גרויסער פסח קאמפיין פאר די אידן אין סאוועט רוסלאנד איז מסור גל צו ברייננען יענע אידן מער שארן ווי נוצן.

ערשטנס איז אין רוסלאנד ניטא קיין מאנגל אין פסח׳דיקער מעל און אפילו ניט אין מצה.

צווייטנס, ווערן די אידן וואס קריגן די מצה פאקעטן שטענדיג פארדעכטיקט אלס אזעלכע וואס שטייגן אין פארבינ־דונג מיט אויסלאנד, און דאס איז זייער געפערלאך אין רוסלאנד. הער כץ פאר־זיכערט, אז די מצה פאקעטן פון אויס־לאנד זיינען פאראיאן געווען פארארבעט וואר־טלאך פאר פיקע פארשיקונגען פון אידן אויי ווי סלאוועקי אינזלען.

דריטנס, האט זיך דערפארוינג פון פרי־ערדיקע יאר נעצייגט, אז יעדער גרויסער פסח קאמפיין אין אויסלאנד ברייננט אריין אין כעס די סאוועטן און פאר־שארפט די רעליגיעזע פראגע. וועלכע איז אזוי אין א דבעמלדיקן צושטאנד.

דריטנס יאר, מיינט ח׳ כץ, וועלן די סאוועטן באזונדערס זיין אין קעגן דאס שיקן פון פסח׳דיקער מעל קיין רוסלאנד, ווייל רוסלאנד דעלבסט שיקט דאך ווייץ קיין אויסלאנד.

אין א פריוואטן בריוו לאזט מיר ח׳ כץ וויסן, אז ער האט זיך מיישב געווען מיט ווייטיקע אידישע עסקנים אין רוסלאנד איידער ער האט געלאזט פאר־עפנטלאכן זיין וואכרנונג קעגן דעם קאמ־פיין פאר פסח׳דיקער מעל פאר רוסישע אידן, און די דאזיקע עסקנים זיינען דורכאויס קעגן די קאמפיינס, וועלכע זיי דערקלערן, ברייננען די אידן אין רוסלאנד אין א פארלעגנהייט אין טוען זיי שא־דען.

אייראפע קאן ניט אויסקומען אן צפון אמעריקאנער וויץ, ווייזט זיך ארויס ביי פאריזער קאנפערענץ

פאריז, פעב. 24. — אז אייראפע קאן ניט אויסקומען אן די וויץ פון צפון אמע־ריקע, האט זיך ארויסגעוויזן ביי דער קאנ־פערענץ פון 24 אייראפייאישע לענדער, וואס ווערט אפגעהאלטן איצט דא, צו באר־טראכטן פלענער ווי אראפצוברייננען דעם איבערפלוס פון אייראפייאישן ווייץ.

כאטש די קאנפערענץ ווערט דורכגע־פירט הינטער פארמאכטע טירן, איז עס אבער באקאנט, אז אימפארטירנדיקע לענ־דער האבן ביי דער זיצונג אויפגעהויבן די פראגע פון קוואליטעט, באהויפטנדיק, אז די צענטראל־אייראפייאישע ווייץ איז ניט פון געהעריקער קוואליטעט, און זי נוי־טיקט זיך אין א צוטיש פון צפון אמעריי־קאנער הארטע ווייץ צו קרינן גוטע ברויט.

ביי דער קאנפערענץ איז מען באזונ־דערס פאראינטערעסירט מיט די אייראי־פייאישע לענדער, וואס קויפן געוויינלאך אמעריקאנער און אוסטראליער ווייץ, — אנגלאנד, פראנקרייך, דענמארק, האלאנד, שווערן און גריכנלאנד. זייערע דעלעגאטן זיכערט, אז זיי זיינען גרייט צו העלפן די ווייץ פראדוצירער פון די באל־קאנען, אבער עס איז זיי שווער צו מאכן וועלכע ס׳איז פארפליכטונגען אויפ׳ן ארט

ווי גרויס ס׳איז דער איבערפלוס פון ווייץ ווערט נעהאלטן בסוד, כדי אויסצו־מיידן ספעקולאציעס.

——(::)——

טויטעט טאכטער און באגייט זעלבסטמארד

מאנקטאן, נ. ב., פעב. 24. — מרס. עלים ספרייג, צוויש 50 און 60 יאר אלט, פרוי פון האבערט ספרייג, א פארמער, האט געפיולט איר 14־יאריקע טאכטער און דערנאך האט זי באנאנגען זעלבסט־מארד, איבערשניידנדיק איר איינגענעם האלז.

אין א צעטעלע וואס זי האט איבערגע־לאזן, זאגט זי, אז "דער אלמעכטיקער רופט זי", און "זי גייט אוועק מיטנעמענ־דיק מיט זיך איר טאכטער".

ריכטער פסק׳נט, לערער האט רעכט ווי עלטערן צו שלאגן קינדער

סט. טאמאס, אנט., פעב 23. — הערי גיליס, 21־יאריקער פרינציפאל פון דער אוק־נראוו שול, איז פון ריכטער דזש. דזש. קאפלין, אין הינן קרימינאלן קריין נערריכט, ריינגעוואשן געווארן פון דער קלאגע פון צע׳ממית׳ן זיינע א שילערן, די דריצן יאריקע בעם לאאנט.

די קלאגע איז געבראכט געווארן פונ׳ם פאטער פון דער געשלאגענער שילערן. ווי א דאקטאר וואס האט זי באהאנדלט נאך די קלעפ האט עדות געזאגט, האט זי נעהאט פיר צעבראכענע ריפן, א צע־שלאגענעם אויג, בלאע צייכנס אויף אי־רע הענט און פיס, געשוואלענע הענט פון די שמיץ מיט א רימען און אנדערע צייג־בענס פון די קלעפ.

"דער געזעץ", האט דער ריכטער גע־פסק׳נט, — "וועט זיך ניט מער אריינ־מישן צווישן א לערער און א שילער, ווי צווישן עלטערן און א קינד, ווען דאס קינד ווידערשפעניקט אפן קעגן אוטאר־ריטעט. א לערער האט דאס רעכט אפילו צו מאכן א טעות באשטראפנדיק אן אומשולדיק קינד. אין דעם פאל איז דאס קינד פארוואונדעט געווארן דורך א צור־פאל, א דאנק איר אומגעהארכזאמקייט און ווידערשטאנד־קעגן אוטאריטעט".

באשלוסן פון אינטערנאציאנא־לער קאמיסיע באזירן זיך אויף "סטאטוס קוואָ"

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

זשענעוואַ, פעב. 24 (איטא). — דער באריכט פון דער אינטערנאציאנאלער כו־תל־מערבי קאמיסיע וועט פארעפנטלאכט ווערן דעם דאנערשטאג, איז דא היינט באַ־קאנט געווארן.

דער קאמיסיעס באשלוסן באזירן זיך הויפטזעכלאך אויפ׳ן "סטאטוס קוואָ", — דאס הייסט, אויף די טראדיציעס און מנה־גים פעסטגעשטעלט פאר דורות. די קא־מיסיע האט אנערקענט דאס וויי דעם באַ־זיס פון די אידישע רעכט, אונטער׳ן אר־טיקל 13 פון פאלעסטינער מאנדאט וועגן "די עקזיסטירנדיקע אידישע רעכט" וועל־כע טאַרן ניט פארלעצט ווערן.

אין א דערקלערונג צו דער "איטא", האט טשארלס באַרד, איינער פון די דריי מיטגלידער פון דער קאמיסיע, געזאגט, אז די לייזונג וואס איז דערגרייכט געווארן איז געווען די בעסטע, באלד ווי קיין פרייִ־וויליקע פשרה צווישן ביידע עדדים האט ניט געקאנט דערגרייכט ווערן, ניט גע־קוקט אויף די באמיאונגען פון דער קאמי־סיע צו דערגרייכן אן אויסגלייך באזירט אויף קענגזייטיקן נוטן וויל.

אלגב - אזרחא

פון מארק

דער "משוגענער ווינטער"

— עט, וואס ווייסט איר, שנעקעס, פון אמת׳ן ווינטער! אמ, אין אונזערע יארן... דאס איז דער געוויינלאכער נוסח וואס איר הערט אפט פון אלטע תושבים, ווי זיי דערציילן פון אמאליקע גוטע צייטן.

און דאן פאלגן נאך די פארשיידענע וואונדערלאכע מעשיות וועגן אמאליקע הארבע ווינטערן: וועגן זאוועדיכעס וואס האבן פארטראגן הייזער, אזוי אז מען האט געמוזט קריכן דורך די קוימענס; וועגן זודיקע וואסער פון טשייניק, וואס פלעגט פארפרוירן ווערן ווי נאר מען פלעגט עס אריינגיסן אין גלאז; וועגן א מחנה פייגע־לאך וואס זיינען פארפראר געווארן פלי־ענדיק אין דער לופטן, און וואס זיינען אזוי געבליבן הייגנען אין דער פארפרא־רענער לופט, ביז ס׳איז געקומען דער פרי־לינג און זיי זיינען אראפגעפאלן — און אנדערע ענלאכע וואונדערים.

נו, אז מיר וועלן זיין אין זייערע יארן, וועלן מיר מסתמא אויך דערציילן די "שנעקעס" אזעלכע און ענלאכע מעשיות.

— אזא טבע האבן שוין אלטע תושבים, צו דערציילן די וואונדער פון די אמאליקע גוטע צייטן . . .

אבער מיר, אויב מיר וועלן דערלעבן צו יענע יארן וואס מען הויבט אן דערמאנען זיך די וואונדער פון אמאל, וועלן נאך האבן צו דערציילן אונזערע איינקלאך אן אנדער וואונדער, — דעם וואונדער פון א "משוגענעם ווינטער".

* * *

מיר מיינען טאקע, זאל ער אונז מוחל זיין פאר אזא איסדרוק, היינטיקן ווינטער

וויפל אונזערע תושבים פון מערב קאנ־נאדע האבן ניט קיין ווינטערס צו זייער קרעדיט, ווייסן זיי ניט צו דערציילן פון אזא סארט ווינטער, ווי היינטיקן, — א ווינטער, וואס רינט כסדר פון די סטרי־כעס.

א מאדנער ווינטער פאר מערב קאנאדע.

— ווינטער כמעט פון פרעסט, און אין דרום אלבערטא פאקטיש אפילו אן שניי.

און שוין דון האלבן פעברואר — ממשות׳דיקער פרילינג, און נעכטן האבן שוין מענשן געטיאפקעט איבער די בלאַ־טעס — אן מאנטלען.

איז וואס איז טאקע דער מער מיט אונ־זער ווינטער?

האט זיך זיין גבורה אויסגעוועפט? האט ער אויסגעטעפט זיינע אלטע צייך? איז ער אזוי משוגע געווארן?

ס׳איז דא א יש אומרים (א מיינונג), אז דער אלטער איז באמת אלריים. אלא־ווא־דען, ער איז ארויסגעפארן אויף א טור איבער אייראפע (דארט איז זא הארַ־בער ווינטער) און האט דא געלאזן זיין קליינעם אינגל אכטונג צו נעבן אויף זיינע געשעפטן.

און דער בחור הוליעט נאנצענע טעג און פארנאכטלעסיקט זיין טאטנס געשעפטן.

* * *

און ס׳איז דא א סברא, אז באלד ווי דער אלטער וועט דערהערן וואס פאר א תבלית זיין בכ׳אפ האט געמאכט דא פון זיין מלו־כה, — וועט ער קומען צופליגן אין איילע־ניש צורע, — און מיר וועלן נאך אין מארט, אין אפריל און אין מאי צאלן דעם חוב פאר דעצעמבער, יאנואר און פעב־רואר.

אבער ניט אלע זיינען אזוי אפטימיס־טיש. אמווייניקסטנס מיין "קוילן־מאן" איז זייער פעסימיסטיש און האט דיר שוין אמונה ניט, אז פונ׳ם ווינטער זאל נאך עפעס זיין א שטיקל תכלית.

איך באגעגן אים נעכטן, — זעט ער מיר אויס אזוי פארגרעמט און פאר׳חושב׳ט, גלייך ווי ער וואלט אויף זיינע פלייצעס געטראגן די גאנצע שווערע לאסט פונ׳ם קריזיס.

— א״, ס׳וועט נאך מסתמא זיין זאוועד־רוכעס און פרעסט, — פראוואן איך אים טריישטן.

— עט, מיר ווייסן שוין, — ענטפערט ער מיט יאוש. — קיין אמת׳ער ווינטער קאן שוין מער ניט זיין. ס׳איז שוין זיי שפעט!

* * *

— נו, וואס ס׳איז שייך מיר, ארט מיך ניט, אז דער ווינטער זאל אוועק וואו פע־פער וואפקסט און אז מיר זאלן אלץ מאל האבן אזעלכע "משוגענע ווינטערס".

איך שעם זיך בלויז פאר די "גרינע" און פאר די נעסט וואס קומען אהער פון ווייטע מקומות.

— אט דאס איז סיידן אייער באריס־טער מערב קאנאדער ווינטער וועגן וועלכן מען האט עס אזויפיל דערציילט, — מאר־כען זיי מיט חוזק און מיט ביטול.

היינט גיי דערצייל זיי פון זכות אבות. אז מיר האבן געהאט און מיר וועלן נאך אימירצעשעס האבן די אמת׳דיקע ווינ־טערס.

זיי וועלן אייך סיידן גלויבן. די גרינ־הארנס? זיי מיינען, אז דאס באַרים איך זיך בלויז, און אמעריקאנער, זאגן זיי, ווייסן זיי שוין פון לאנג, זיינען גוואלדיקע באַרימערס . . .

——(::)——

באריטטע זינגערן מעלבא טויט

סידני, אוסטראליע, פעב. 23. — די באריטטע סאפראנא דיים נעלי מעלבא איז דא געשטארבן, נאכדעם ווי זי האט געליטן פון א שווערער קראנקהייט עט־לאכע וואכן צייט. מאדאם מעלבא איז אלט געווען 71 יאר.

ווארנט קעגן אינטערנאציאנאלן פארשלאג

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ווארשע, פעב. 23 (איטא). — ווארנונג פון דער אינטערנאציאנאלער ליגע פון פרעמדן אויגן אין דער פרעסע פון אלע לענדער, אז דער פארשלא